

NOTRANJA UREDITEV DELNIH CERKVA

1. služba škofovskih vikarjev in iz nje izvedena služba generalnih vikarjev v ZCP

Služba škofovskih vikarjev je v zakonodaji nova, osnove izhajajo iz II.vat.c.zbora.

Kan.476: *Kadar je za dobro vodstvo škofije potrebno, more krajevni škof postaviti tudi enega ali več škofovskih vikarjev, ki imajo v določenem delu škofije ali v določeni vrsti opravil ali glede vernikov določenega obreda ali glede določene skupnosti oseb isto redno oblast, ki jo ima po splošnem pravu generalni vikar po določbi naslednjih kanonov.*

Škofje vikarji in prav tako generalni vikarji imata redno oblast, ki je nadomestna, ker jo bodisi generalni vikar ali škofov vikar redno izvršuje ne v svojem, pač pa v škofovskem imenu. Vodstvena oblast škofovskih vikarjev ne zajema področij zakonodajne in sodne oblasti, ampak samo izvršno. Razlika med eno in drug službo so oomejitve ooblasti škofovskih vikarjev bodisi na doolochen teritorij bodisi na določeno vrsto opravil ali določene osebe..

Generalni vikar ima oblast nad celotnim škofijskem ozemljem (Kan.475, pf.1).Škofovski vikar pa izvršuje svojo oblast samo za primere, za katere mu je bila podeljena(Kan.476). Razlika med službama je tudi v tem, da je krajevni škof generalnega vikarja dolžan imenovati, imenovanje škofovih vikarjev pa je pridržano škofovi razsodnosti in objektivnim okoliščinam, ki takšno imenovanje svetujejo ali pa tudi ne.

škofovski vikarji morejo biti imenoovani:

1. za določen teritorij
2. za določeno vrsto opravil
3. za vernike določenega obreda, določeno skupino ljudi

Generalni vikar nadomešča in predstavlja škofa v vsej škofiji, škofov vikar pa nadomešča in predstavlja le na enem izmed zgoraj naštetih področij. Kadar je v škofiji pomočnik ali pomožni škof, ki ima posebna pooblastila, je takšnega škofa ordinarij dolžan imenovati za generalnega vikarja.

Oblast generalnega in škofovovega vikarja ugasne pod enakimi pogoji:

1. ko preteče čas naročila
2. z odpovedjo
3. z odstranitvijo
4. z izpraznitvijo škofovskega sedeža
5. kadar se prekine služba krajevnega škofa, razen če imata škofovsko dostojanstvo

Zakonik poda tudi pogoje, ki jih mora izpolnjevati kandidati za obe službi:

1. generalni ali škofov vikar naj bosta duhovnika, stara vsaj trideset let (Kan.477, pf.1)
2. naj bosta doktorja ali licenciata cerkvenega prava ali teologije ali vsaj resnično izvedena v teh vedah
3. priporočati ju mora zdrav nauk, neoporečnost, razumnost in izkušnost v vodstvu
4. nikomur, ki je kanonik penitenciarij ali škofov sorodnik do četrtega kolena, ne more biti podeljena nobena od omejenih služb.

Škofov in generalni vikar sta odvisna od šk. ordinarija, zato sta mu dolžna poročati o vseh važnih stvareh, ki zadevajo škofijo.

2. Duhovniški svet in zbor svetovalcev

a) duhovniški svet

Svet stoji škofu ob strani in mu na določen način pomaga pri vodstvu škofije. Duh.svet se je pojavil že v prvi Cerкви. ZCP iz leta 1917 je poznal ustanovo podoobno duh. svetu, in sicer kapitelj kanonikov, ki je vršil službo škofovskega senata. Duhovniški svet je ustanova, ki naj nadomesti že obstoječe in to tako, da se bo čim bolj upoštevalo sodobne razmere. Duh.svet je predvsem posvetovalno telo. Vzrok za ustanovitev sveta je v poudarjeni zbornosti med škofi in duhovniki. Vzroki za formacijo sveta so enaki vzrokom za ustanovitev ppastoralnega sveta:

- 1) odgovor na izzive sodobnega sveta
- 2) novi problemi, ki se pojavljajo v posameznih župnijah in v škofji
- 3) drugačno gledanje na zbornost tudi znotraj posamezne škofije

Kan.495 pf.1 V vsaki škofiji naj se ustanovi duh.svet, to je skupnost duhovnikov, ki kot škofov senat predstavlja zbor duhovnikov in more po določbi prava škofu pomagati pri vodstvu škofije, da bi se pastoralni blagor zaupanega mu Božjega ljudstva čim bolj učinkoviteje pospeševall.

Najpomembnejša naloga duh.sveta je v tem, da skrbi za edinost med duhovniki in škofi in za edinost med samimi duhovniki v duhu bratstva in prijateljske pomoči. Za izvrševanje duhovniškega sveta mora imeti lasten statut. Izdelati ga mora sam duh.svet z upoštevanju norm škofovse konference, potrdi pa ga škof.

Sestava duh. sveta **kan. 497**: 3 vrste članov

1. prvi sestavljajo večino članov sveta, približno polovico
2. so člani duh. sveta nekateri duhovniki, ki po naravi službe, ki jo opravljajo, spadajo k svetu. (npr. generalni in šk. vikar)
3. tretjo skupino svobodno imenuje krajevni škof

Aktivna in pasivna volilna pravica (pravica voliti in biti izvoljen): **Kan. 498**

1. Vsi svetni duhovniki, ki so inkardinirani v škofijo.
2. svetni duhovniki, ki niso inkardinirani v škofijo in tudi duhovniki, ki so člani kake redovne ustanove ali družbe ap. življenja, pa bivajo v škofiji in opravljajo kakšno službo.
3. statut more isto volilno pravico podeliti drugim duhovnikom, ki imajo domovališče ali nepravdo domovališče v škofiji.

Duh. svet ima po svoji naravi posevtovalni glas. Škof naj duh. svet posluša oz. ga je dolžan poslušati v važnejših zadevah, vendar ps zbor nima odločujočega glasu, razen v primeri, ki so v samem pravu posebej dooločeni.

b) zbor svetovalcev

Izhaja iz formacije duhovniškega sveta in prevzema funkcijo zbora kanonikov. Zbor svetovalcev ima v upravi škofije pomembno mesto. Izhaja iz duh. sveta in je njegovo ožje telo.

- je organ, ki v škofiji mora biti formiran, kajti opravlja določene pravne posle, ki jih ne more opraviti nihče drug v njegovem imenu.
- zbor svetovalcev je prav tako kot duhovniški svet škofijski organ, oba sta ustanovljen iz istega naslova.
- Ustanovljen je izključno iz duhovnikov, ki jih izbere škof svobodno izmed članov duh. sveta. njihovo število ne sme biti manjše od šest in ne večje od dvanajst.
- čas za katerega so postavljeni konzulatorji, i prepuščen statutu, pač pa je točno določen: člani zbora svetovalcev so imenovani za dobo petih let. Z iztekom časa zbor ne preneha delovati, pač pa nadaljuje svoje delo, dokler ni imenovan nov zbor svetovalcev.
- z izpraznjenim sedežem ipso iure preneha obstajati duh. svet, ne preneha pa zbor svetovalcev, ki prav v tem trenutku pridobi najvažnejša pooblastila in prevzame vse lastnosti duhovniškega sveta.

- dolžnosti zbora svetovalcev so določena v samem pravu. Sovpadajo z dolžnostmi in nalogami, ki jih ima duh. svet: gre za pomoč in sodelovanje s kr. škofom v pastoralni upravi škofije
- čeprav je zbor svetovalcev po svojem bistvu vezan na duhovniški svet, saj je imenovan izmed njegovih članov, pa je po svoji naravi od duh.sveta ločen in neodvisen. En in drug zbor imata svoje dolžnosti, ki so lastne in med seboj ločene

Stolni kanoniki imajo v cerkvah velik ugled in po tradiciji velik vpliv, tako da lahko dolžnosti zbora svetovalcev prevzeti zbor kanonikov.

Različne pristojnosti zbora svetovalcev:

- kr.škof mora imeti pristanek zbora svetovalcev in ekonomskega sveta, kadar hoče realizirati ekonomske posle in odtujitve

- škof mora slišati mnenje zbora svetovalcev v naslednjih primerih:

a) za vse posle večjega pomena

b) kadar hoče v času trajanja službe škofijskega ekonoma tega iz službe umakniti

- Eventuelna izvolitev duhovnika, ki bi prevzel upravne posle škofije

- Dolžnosti, da v posameznih primerih obvesti ap.sedež o škofovi smrti

- Volitev škofijskega upravitelja

... itd.